

De ontwikkeling van taal

TAALONTWIKKELING: Wat uw kind al kan en doet.

ADVIEZEN VOOR OUDERS: Wat u kunt doen om uw kind te helpen.

AANDACHTSPUNTEN: Wanneer u contact op moet nemen met een deskundige.

0-6 maanden

- Uw baby reageert op uw stem.
- Uw baby reageert op andere geluiden, draait ogen en/of hoofd naar het geluid toe, of schrikt van hard geluid.
- Uw kind maakt zelf geluidjes ('uh uh').
- Uw kind imiteert uw mondbewegingen.

- Praat rustig en vriendelijk tegen uw baby.
- Zing en lach met uw kind mee.
- Praat over de geluiden die hij hoort en leg ze uit ('Broem, doet de auto').
- Benoem de personen en dingen om hem heen ('Daar is papa', 'kijk de poes').
- Vertel uw kind steeds wat u aan het doen bent ('Zo, ik ga je wassen').
- Geef uw kind boekjes van stof of plastic en kijk samen naar de plaatjes. Dit stimuleert het latere lezen.

12 maanden

- Uw kind begrijpt eenvoudige opdrachten ('Pak de bal').
- Uw kind brabbelt veel en gevarieerd, dit klinkt als de taal die u spreekt.
- Uw kind zegt vaak al 'papa' en 'mama'.
- Uw kind reageert op zijn naam.

- Varieer met uw stem, dit vindt uw kind leuk.
- Laat uw kind het plezier van communiceren zien. Moedig alle vormen van wederzijdse communicatie aan – gekke bekken trekken, (glim)lachen, aankijken, kiekeboespelletjes.
- Geef uw kind boekjes voor in de box van hard karton, stof of plastic. Bekijk samen de plaatjes. ('Kijk een eendje. Kwakwak zegt het eendje').
- Stimuleer uw kind om uit een echte beker te drinken, dat is goed voor de ontwikkeling van de mondspieren. Geef uw kind steeds minder vaak een speen.

18 maanden

- Uw kind begrijpt eenvoudige opdrachtjes en zinnestjes ('Waar is de auto?').
- Uw kind begint meer woorden te zeggen (minimaal 5) naast 'papa' en 'mama', (bijvoorbeeld: 'auto', 'tutte' in plaats van 'zitten', 'nijn' in plaats van 'konijn').
- De woordjes van uw kind zijn nog eenvoudig van vorm.

- Gebruik eenvoudige en complete zinnen zoals 'Daar rijdt een auto' (geen babytaal).
- Lees samen met uw kind, liefst op een vast tijdstip (bedtijd).
- Wijs samen plaatjes in een boek of tijdschrift aan en praat erover. Bijvoorbeeld: 'Waar is de appel? Goed zo! Dat is een lekkere appel zeg.'
- Vormen en kleuren interesseren uw kind.

2 jaar

- Uw kind begrijpt wat meer ingewikkelde opdrachtjes ('Leg de pop in bed').
- Uw kind zegt zijn eigen naam.
- Uw kind gebruikt zinnen van twee tot drie woorden ('Mij pop', 'toel zitte').
- Uw kind leert opeens zeer veel nieuwe woorden, soms wel zeven op een dag.

- Vergroot de woordenschat van uw kind door voorwerpen te benoemen en door te vertellen wat u aan het doen bent. ('Even in de soep roeren').
- Leg de woorden die hij niet begrijpt uit door iets te laten zien, ruiken, voelen of proeven, door iets voor te doen of door een foto of tekening te laten zien.
- Herhaal de woorden die hij niet goed uitspreekt correct. Vraag uw kind niet om het woord goed te herhalen. Door uw goede voorbeeld leert hij het woord vanzelf goed.

3 jaar

- Uw kind begrijpt simpele gebeurtenissen en verhaaltjes.
- Uw kind spreekt in zinnen van 3 tot 5 woorden ('Ik wil niet slapen').
- Uw kind stelt vragen: 'Wie is dat?' 'Wat is dat?'.
- Uw kind gebruikt een aantal meervoudsvormen ('poes – poesen') en voorzetsels ('op', 'in').

- Leer uw kind om verhalen te vertellen. Help uw kind om zijn gedachten en gevoelens duidelijk te maken door te vragen wat hij precies bedoelt. Praat ook zelf over uw gedachten en gevoelens.
- Als uw kind een verkeerde vorm van een woord gebruikt is dat geen echte fout, bijvoorbeeld: 'Ik valte' in plaats van 'ik viel'. Uw kind heeft een regel (verleden tijdsvorm) geleerd en past die toe. Hij leert de juiste toepassingen uiteindelijk vanzelf door uw goede voorbeeld.
- Als uw kind televisie kijkt, kijk dan met hem mee en praat over wat jullie hebben gezien.

4 jaar

- Grammaticaal gezien lijkt de taal van uw kind meer op die van een volwassene.
- Uw kind praat over het heden en verleden ('Gisteren waren we bij opa geweest').
- Uw kind vraagt steeds 'waarom?'.
- Vreemden kunnen meer dan driekwart van wat uw kind zegt verstaan.

- Lees samen verhalen en vertel ze om de beurt. Praat over wat er gebeurt in het verhaal en hoe het zou kunnen aflopen. Steeds hetzelfde boek lezen is niet erg.
- Kinderen hebben een voorbeeld nodig; laat ze zien dat u zelf leest.
- Stimuleer het denken van uw kind door vragen te stellen over gebeurtenissen ('Waarom heb ik vandaag een paraplu nodig?').

AANDACHTSPUNTEN

Neem contact op met het consultatiebureau of uw huisarts in de volgende gevallen:

- U bent ongerust over het praten van uw kind.
- Uw kind hoort niet goed.
- Uw kind ontwikkelt zich langzamer of anders dan hierboven staat beschreven.
- Uw kind blijft onverstaanbaar voor vreemden.
- Uw kind maakt niet voldoende contact om met u of anderen te communiceren.
- Uw kind heeft moeite om te vertellen wat hij wil vertellen.
- U wilt tips en adviezen over meertalig opvoeden.

Als uw kind voor zijn leeftijd niet goed praat, is het nodig dat hij wordt onderzocht. Het is het beste als dit gebeurt door een team van meerdere deskundigen. Na dit onderzoek bespreekt de arts met u wat het beste is voor uw kind.

